

LUND
UNIVERSITY

Illegal kombattant vs. Legosoldat

En komparativstudie av begreppen.

Christina Pekkola Telléz

Mänskliga rättighetsstudier
Höstterminen 2011

Handledare: Dr. Olof Beckman

Abstract

Current concepts of illegal combatant and mercenary are linked to the U.S. and their military activities, which that they hire security companies with “mercenaries” to fight against “illegal combatants”. These two concepts exist in a gray area of international law and they receive neither combatant status nor civilian status. Due there exist a discussion of the need to obtain civil status.

By developing Genève Conventions, GC, and The Hague Conventions, HC, there are multilateral treaties that bind states to follow different rules for the protection of civilians and combatants (GC) and laws governing war (HC). However, the illegal combatant and mercenary are protected by the most basic human rights, necessary if they should be captured so that they obtain a humane treatment.

The comparison in the paper builds on the concepts of finding similarities and differences and understand how they can exist in an grey area.

Words: Illegal combatant, Mercenary, Genève conventions, Hague conventions, Prisoners of War

Innehållsförteckning

Abstract.....	1
Innehållsförteckning	2
Förkortningar.....	3
1 Inledning	4
1.1 Frågeställning.....	4
1.2 Avgränsningar.....	4
1.3 Teori.....	5
1.4 Metod.....	6
2 Begrepp.....	8
2.1 Illegal kombattant.....	8
2.2 Legosoldat	9
2.3 Distinktionsprincipen	10
2.4 POW	10
2.5 Martens klausul.....	11
3 Analys.....	12
3.1 Humanitarrätten – regler.....	12
3.2 Haag Konventionerna	12
3.3 Genève Konventionerna.....	14
3.4 Humanitarrätten -principer.....	15
3.5 Distinktionsprincipen	15
3.6 Proportionalitetsprincipen	15
4 Moral & värde.....	17
4.1 Mänskliga rättigheter.....	17
4.2 Rekrytering	18
4.3 Ansvarsutkrävande.....	18
4.4 Initiativtagare och Finansiering.....	19
4.5 Hierarkisystem	19
4.6 Svarta hål	20
5 Slutsats	22
5.1 Legitimt?	23
5.2 Fortsatt forskning.....	24
Referenser.....	25
Litteratur.....	25
Övrigt referensmaterial	25

Förkortningar

CIA	Central Intelligence Agency
EU	European Union
GK	Genèvekonventionerna
HK	Haagkonventionerna
ICJ	International Court of Justice
ISAF	International Security Assistance Force
LOAC	Law of Armed Conflict
POW	Prisoners of war
SIPRI	Stockholm International Peace Research Institute
SOFA	Status of Forces Agreement
UN	United Nations

1 Inledning

Nisourtorget, Bagdad, Irak den 16 sep 2007

En Blackwaterkonvoj kommer körandes in mot torget, den vanliga rutinen är att civilbefolkningen gör plats åt konvojerna, trafiken stannar upp och man låter dem passera. Men just denna eftermiddag är det något som stör konvojens framresande och de tvingas att stanna precis vid Nisourtorget. Konsekvenserna av detta är att konvojen blir ett lätt mål för fienden och legosoldaterna måste därför vara mer på sin vakt. Situationen kräver att soldaterna säkrar området och i nästa sekund börjar en anställd av säkerhetsföretaget blackwater att skjuta. Människor börjar springa för att ta söka skydd och kalabalik uppstår kring torget. Legosoldaterna vet inte var hotet kommer ifrån och man misstänker alla för att kunna vara ”illegala kombattanter”. Minuterna senare lämnar konvojen torget och allt kring Nisourtorget är sönderskjutet, flertalet människor är skadade och 17 personer hittas döda.¹

Detta är ett scenario som journalisten Jeremy Scahill beskriver i sin bok ”Blackwater, världens mäktigaste privatarmé”. Det här scenariot väckte starka känslor hos mig och är därför en ledstjärna i min uppsats. Jag förundras av begreppen illegal kombattant och legosoldat och vad dessa människor, som innefattas i dessa begrepp, representerar.

Vem säger vad som är rätt och fel i en sådan situation? Kan man agera så här utan några grövre följder? Vad säger lagen om dessa två ”så kallade” krigare/soldater?! Detta är några av de frågor som har väckts under arbetets gång.

1.1 Frågeställning

Idén med min uppsats är att få veta likheter och skillnader på begreppen illegal kombattant och legosoldat. Med hjälp av denna komparation ska jag besvara följande fråga; är det ena alternativet mer rättfärdigt än det andra? I åtanke till frågorna finns kopplingen till nutidens, kamp mot terrorismen och den stora framväxten av säkerhetsföretag, specifikt inriktat på USA, som båda existerar i en gråzon i lagen. Syftet med arbetet är att få en klarare bild av vad begreppen egentligen representerar och hur de kan existera i en gråzon i folkrätten.

1.2 Avgränsningar

Mina avgränsningar blir väsentliga eftersom jag inriktar mig främst på nutiden, hur begreppen används idag. Begreppet legosoldat har förändrats genom tiderna, gått från att hyras in, att kriga person mot person, till att användas för krig, stat mot stat, och sedan vidare till nutidens stat mot person som kommer vara uppsatsens fokus. Fokuseringen blir därför inte hur de kunde se ut tidigare eller hur de tillämpades i historien, utan mer om hur begreppets förändring ser ut idag. Begreppet legosoldat kopplat till säkerhetsföretag har idag fått en annorlunda innebörd.

¹ Scahill, Jeremy. Blackwater 2009

När jag lyfte fram en definition av begreppet legosoldat var det kopplat till dagens säkerhetsföretag och det är viktigt att ha det i åtanke. Specifikt Academi före detta Xe och Blackwater, som är en av världens största privatarméer. Under uppsatsens gång kommer både benämningen academi och blackwater att användas, då det är lättare att använda dess tidigare namn under vissa händelser som tas upp, för att den relevanta boken även heter blackwater och det är med detta namn som den blev uppmärksammas över hela världen. Säkerhetsföretaget har sina rötter i USA och därmed kommer USA spela en mycket större roll i uppsatsen än andra länder.

Begreppet illegala kombattanter växte fram först på 2000-talet och det användes av Bushadministrationen efter 9/11 och därför kommer USA spela en större roll även i detta begrepp. Tidigare definitioner av begreppet illegal kombattant kommer inte att användas i större utsträckning.

USA är ett av världens mäktigaste militärländer och det var där ett av begreppen myntades och på så sätt har uppsatsen både rättfärdigats och avgränsats.

För att kunna göra en någorlunda jämförbar komparativ studie är det väsentligt att de två begreppen ses på i en snarlik tidsepok och att man ser på dem ur samma sorts glasögon. Begreppen kan ha en annorlunda utformning i andra sammanhang eller om man ser på dem från andra länder, utifrån deras moral och kultur. Eftersom det är jag som kommer lyfta fram de bitar av begreppen som jag finner lämpliga är det viktigt att jag håller mig till de avgränsningarna.

1.3 Teori

Det finns ganska mycket akademiskt material kring detta ämne, i alla fall om legosoldater. Framväxten av dessa begrepp är både diffus och oklar. Dilemmat är att de har växt fram men utan att de existerar i folkrätten (illegala kombattanter) eller berörs av den (specifikt riktat till dagens säkerhetsföretag som har legoknektar). Det har skrivits och diskuterats en hel del kring ämnet, men eftersom att det inte finns någon klar definition blir detta arbete mer speciellt, då man jämför de båda begreppen och försöker skapa sin egen definition. Det finns arbeten kring definition om legosoldater, jag anser dock att dessa definitioner (ex. Percy eller UN) inte är fullt tillräckliga eftersom att legosoldatens utseende ser annorlunda ut i dagens läge. Det existerar även en beskrivning av vad en legosoldat är, i Genèvekonventionerna. Istället för att nöja sig med en tillsynes ganska arbetad definition, finner man det lämpligt att bara ta de delar som berör ingången på uppsatsämnet.

Diskussionen som är högst aktuell idag är den legala biten kring begreppen, och åsikterna skiljer sig. Hamnar den illegala kombattanten och legosoldaten under 3e Genèvekonventionen, som Prisoners Of War, eller under 4e Genèvekonventionen, som civila. Professor Kenneth Andersson från *American University's Washington College of Law* anser att den icke privilegerade stridande parten har rätt till civilstatus och den typen av åsikter har väckt debatt.²

² Professor Ken Andersson, <http://opiniojuris.org/2007/01/17/unprivileged-belligerents-or-illegal-combatants/>

Debatten slutar inte här utan det finns fler frågor gällande detta ämne. En annan fråga är om begreppen i sig inte bör existera, om man kan tygla dem. Det gällande begreppet illegala kombattanter blev mer aktuellt i det amerikanska kriget mot terror.

Själva arbetet kring begreppet illegal kombattant har varit svårare än med legosoldat, rent materialsmässigt. Det har existerat andra benämningar och liknelser till begreppet i historien men inte alls lika utbredd som legosoldat. Den rättsliga diskussionen om illegal kombattant har varit mer lättillgänglig jämfört med den mer praktiska biten, kring de punkter som rekrytering, finansiering och motivation. Man får därför ta hänsyn till denna brist.

Uppsatsen ämnar att lyfta fram olika sidors åsikt om begreppen och deras koppling till folkrätten, jag har fått handplocka små delar av olika åsikter, annars är det lätt att falla utanför uppsatsens ramar.

1.4 Metod

Metodarbetet har utgått från att göra en komparation av begreppen illegal kombattant och legosoldat. Det består både av en beskrivande och av en förklarande del. Valet att själv definiera begreppen har berott på att det inte finns en enhetlig beskrivning av dem. Därför operationaliserades de avgränsningar som kändes relevanta för uppsatsen. De punkter som fanns vara mest väsentliga lyftes fram för att kunna göra en så jämförbar komparation som möjligt och för att arbetet skulle ha högre reliabilitet. De två begreppen grundar sig i distinktionsprincipen samt folkrättens lagar om krig. För att kunna förstå problematiken kring begreppen behöver man ha förståelse för basbegreppet som de avviker ifrån, det vill säga kombattant, och distinktionen mellan civila och kombattanter blir således relevant.

Begreppsdelens börjar därför med definitionen av en kombattant. Till detta användes ett urval av relevanta konventioner och dess artiklar, som t.ex. 4:e GK eller HK, och dem är mitt primära material.

Likheter och skillnader är vad som lyfts fram genomgående i analysen. Begreppen ses som två helt olika begrepp med olika innebörd, men målet har varit att finna likheterna för att kunna förklara skillnaderna. Detta bygger på en *most different systems design*, att mina två valda begrepp är "most different" och designen utgår från *the method of agreement*, där det således uppdragas gemensamma liknelser av de olika begreppen.³ Denna design tillåter mig att pröva mina två skilda begrepp. En annan utformning hade krävt att de teorier jag jobbat med, som i detta fall två begrepp, skulle vara så lika som möjligt för att ens kunna jämföra.

Arbetet med analysen har för strukturens och arbetets skull blivit uppdelat i underrubriker vars tema var lämpliga att se på, för att lättare finna likheterna och olikheterna. Denna uppdelning ledde till tydliga avgränsningar men eftersom att ämnet är väldigt stort var detta nödvändigt, för att kunna hålla sig till ämnets mest centrala delar.

³ Denk, Thomas. Komparativ metod –förståelse genom jämförelse(2002) s64

I största utsträckning försöker man undvika skevhet, speciellt värdeskevhet, där mina egna värden och normer medvetet eller omedvetet kan framgå i den komparativa analysen.⁴

Citat som använts från offentlig text som t.ex. lagar och konventioner har syftat till att framföra mina valda delar av uppsatsens primärmaterial. Resterande litteratur som använts har varit om folkrätten, internationell humanitärrätt, mänskliga rättigheter och begreppen legosoldat och illegal kombattant.

De flesta empiriska exempel som lyfts fram i uppsatsen är kopplade till det amerikanska privata säkerhets företag, Blackwater, vilket även har varit min koppling när jag definierat begreppet legosoldat. Således har Blackwater haft en central del av uppsatsen.

Slutsatsen knyter igen säcken och mina egna tankar får lysa fram. Avslutande lyfter jag fram frågor som man kan vidare utvecklande kring uppsatsämnet.

⁴ Denk, Thomas. Komparativ metod –förståelse genom jämförelse(2002) s93

2 Begrepp

För att kunna förstå begreppen illegala kombattanter och legosoldater krävs det att jag först förklarar begreppet kombattant och dess utformning i internationell lag, krigets lagar och Haagkonventionerna, HK. För att man ska kunna tillräkna sig kombattantstatus existerar det fyra kriterier som ska följas:

- [to] be commanded by a person responsible for his subordinates.
- [to] have a fixed distinctive emblem recognizable at a distance
- [to] carry arms openly, and
- [to] conduct their operations in accordance with the laws and customs of war⁵

Den första, att följa ett befäl som svara för sina underordnanden. Den andra, att ha en tydlig symbol som kan urskiljas på distans. Den tredje, att bära vapen synligt och den fjärde, att deras stridsföring följer lagarna och krigets regler.

Vi vet att krig är förbjudet enligt FN:stadga, men ska man kriga är det bättre att det finns lagar som reglerar kriget och minskar barbarismen. Detta innebär inte att man godkänner krig som företeelse. I folkrätten brukar dessa lagar kallas krigets lagar eller krigets humanitära lagar. Krigets lagar bör följas för att minska på det mänskliga lidandet och därför existerar b.l.a. kombattantstatus, för att en soldat ska veta vad det är som gäller. Dessa regler gäller inte endast för att en motståndare ska kunna se att man är kombattant utan även för konsekvenserna som kan ske i ett krig, till exempel att man blir tillfångatagen. I en sådan situation gynnar det en själv att alla följer reglerna, för då kan man som kombattant kräva Prisoners of War(POW) status. Man får då en säkerhet som står under den internationella humanitära rätten i väpnade konflikter.⁶

2.1 Illegal kombattant

Förutom ordet illegal är det underförstått att man som en illegal kombattant ej följer kriterierna för att räknas som en kombattant. En illegal kombattant är en civilperson som ingår i en väpnad konflikt. Vilket strider mot internationella lagar. Detta är en simpel förklaring av vad som nu kommer utvecklas.

För att erhålla den internationella kombattantstatusen gäller det att kombattanten följer de fyra kriterierna, vilket en illegal kombattant inte lever upp till. Dessa fyra grundkriterier krävs för att man kunna räknas som en kombattant enligt 4:e HK. Haagkonventionerna redogör för vad som är att betrakta som soldat eller stridsförande i en väpnad konflikt, vilket är av hög relevans eftersom att distinktionen mellan en kombattant och en civil måste vara tydlig. Det är här den illegala kombattanten kommer in i bilden, av den orsaken att det inte finns en klarhet. På fältet

⁵4e HK, War on Land. Art 1, <http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/195>

⁶ Röda korset <http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/195>

görs den krävande distinktionen av fiende, men för att kunna döma dem efter lagen är det viktigt att det existerar en tydlighet.

I den amerikanska klassiska Law of Armed Conflict (LOAC), krigets lagar, är en illegal kombattant en person som inte har rätt, enligt *jus ad bellum*, att gå med i ett krig. Den person som inte följer krigets lagar blir därför inte skyddad som en POW om den skulle bli tillfångatagen och åtalad. I ett sådant fall kan personen även bli åtalad på nationell nivå för att ha deltagit i kriget. Den eventuella domen skulle emellertid grundas i att personen är civil och inte soldat och straffet skulle bli grövre.⁷

Den internationella humanitärätten skyddar inte den illegala kombattanten på samma sätt som den skyddar en civil eller kombattant. Eftersom att den illegala kombattanten är delaktig i krig kan han ej räknas som en civil men han är ej heller en legitim soldat. Därför hamnar den illegala kombattanten i en gråzon mellan dessa existerande skydd. Det som skyddar den illegala kombattanten är de existerande minimikraven i Martens klausul och alla människors mest basala rättigheter, dem mänskliga (se rubrik 4.1).⁸

Det är vanligt att begreppet illegal kombattant kan tolkas in och ha olika synonymer så som franktör (gammalt begrepp) eller terrorist. Dessa liknelser görs och man utgår från det olagliga som civil att delta i en konflikt. Beteckning av illegal kombattant kan även höras när man talar om legosoldater. Dock är ingen av dessa begrepp helt komparerbara med begreppet illegal kombattant.

Den illegala kombattanten har oftast ett mer personligt syfte till varför den går med i krig och de brukar inte följa krigets lagar särskilt bra. Det är även vanligt att civila skadas eller dör av den orsaken att dem illegala kombattanterna oftast gömmer sig mitt bland den civila befolkningen.

2.2 Legosoldat

Att kategorisera en kombattant som en legosoldat innebär konsekvenser, och dessa kommer bli tydligare längre ner i texten.

Irreguljär soldat är det som oftast brukar bli benämningen på legosoldater. Synen på en legosoldat är att de är omoraliska krigare som agerar efter egen vinnig,⁹ denna syn är inte helt missvisande. Definitionen av begreppet legosoldater bygger på urskiljandet från kombattant och att man lyfter fram de punkter som skiljer dem åt. Därför är det relevant att lyfta fram frågan, varför legosoldater är annorlunda andra soldater? Det existerar två tydliga punkter som gör dem annorlunda: de har inte en lämplig motivering till att kriga och de ligger utanför en legitim kontroll. Det förekommer även andra punkter som kan skilja dem åt men det är inte fullt så lätt att urskilja dem i alla fallen.¹⁰

⁷ Victor Condé, *A handbook of international human rights terminology*, 116

⁸ Byers, Michael. *War Law— understanding international law and armed conflict*. s.120

⁹ Percy?

¹⁰ Percy, Sarah, *Mercenaries, The History of a Norm in International Relations*. s49.

Vikten av att göra en egen definition av de olika, redan existerande, definitionerna, är för att förhållandet och användandet av legosoldater ser annorlunda ut idag jämfört med förr. Att göra en egen sammansatt definition begränsar arbetet och man låter därför sig hållas inom de väsentliga ramarna för att kunna svara på frågorna. Dessutom får man ej glömma att denna definition av begreppet legosoldat är kopplat till de amerikanska säkerhetsföretagen, som hyr in ”privata entreprenörer”.

I resolution 44/34, International Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries, beskrivs det vad en legosoldat är: en legoknekt är en person som är med i en väpnad konflikt och värvad för att delta i striderna.¹¹ Denna värvning innebär ett kontrakt som utlovar en större summa pengar i betalning eller lön jämfört med en vanlig kombattant som ingår i den reguljära militären. Den personliga vinningen har därför en större roll i en legosoldats motivation. De moraliska grunderna och orsaken till att gå in i krig är ofta kopplat till att legoknektar får väldigt bra betalt.¹²

En legosoldats roll ska vara av en utomstående karaktär. Den får ej vara medverkande och representera någon av de stridandes militära förband.

I detta begrepp har man aktivt valt bort att ha med punkterna 1:C och 1:D från 44/34-resolutionen om legosoldater, att en legosoldat inte får tillhöra någon av de stridandes parter. Av den orsaken att man faktiskt kan se nutidens legoknektar vara medborgare i en av de stridande parternas land.¹³

2.3 Distinktionsprincipen

En av humanitærrättens mest fundamentala principer är distinktionsprincipen. Den är en av de viktigaste principerna som reglerar kriget, eftersom att den gör utskiljanden om man är en kombattant och har rätt att delta i strid, eller om man är en civil och har rätt att bli förskonad från stridigheterna. På slagfältet sker distinktionen mellan militära mål och civilbefolkningen och dess egendom.¹⁴ För att ens kunna definiera begreppen illegal kombattant och legosoldat behöver man ta hjälp av distinktionen mellan civil och kombattant.

2.4 POW

Status som Prisoners of War kan ges till den stridande part som följer krigets lagar. Denna status gäller vid ett tillfångatagande av kombattanter. Detta gäller alla som kan bevisa sin status, genom

¹¹ 44/34 FN resolution om legosoldater, <http://www.un.org/documents/ga/res/44/a44r034.htm>

¹² Percy, Sarah, *Mercenaries, The History of a Norm in International Relations*. s.179

¹³ 44/34 FN resolution om legosoldater, <http://www.un.org/documents/ga/res/44/a44r034.htm>

¹⁴ Bring, Ove, *Folkerätten I krig, kris och fredsoperationer*. s. 60

de fyra punkterna som är riktlinje för kombattantstatus, eller den som kan legitimera sig som inte har rätt att delta i konflikten men har rätt att försvara sig exempelvis militär sjukvårdare. Det krävs då att denna typ av icke-kombattanter legitimerar sig för att kunna få POW.¹⁵ Båda sidor har rätt till skydd och vård. Som POW har man rätt till respekten av liv och värdighet och skyddas mot alla former av våld, speciellt tortyr, och man har rätt till att ha kontakt med familj och åtnjuta grundläggande juridiska garantier.¹⁶

2.5 Martens klausul

Fjärde HK fogade Martens-klausulen som statuerar följande:

”intill dess en mera fullständig kod för folkrätten i krig utarbetats, anser de höga föredragslutande parterna det lämpligt att förklara att i sådana fall, som icke innefattas i konventionerna, ska civilbefolkningen och krigförande stå under skydd av nationernas lagar som de framgår av bruket bland civiliserade folk, av humanitetens bud och av det allmänna samvetets regler.”¹⁷

Folkrättens regler kan tyvärr inte omfatta och reglera alla situationer som kan uppkomma under väpnade situationer. Genom att ha infört olika konventioner och tilläggsprotokoll har man försökt hänga med i utvecklingen i stridsmetoder och medel, men det är svårt att förutse alla möjliga händelser och det är här Martens-klausulen har sin roll. Där folkrättsregler saknas ska de mest basala rättigheterna respekteras och humant agerande användas.¹⁸

¹⁵ Bing, Ove, *Folkrätten I krig, kris och fredsoperationer*. s.100

¹⁶ Byers, Michael, *War Law –understanding international law and armed conflict*. 132f

¹⁷ Bring, Ove, *Folkrätten i krig, kris och fredsoperationer* s.61

¹⁸ Bing, Ove, *Folkrätten I krig, kris och fredsoperationer*. s.61

3 Analys

Begreppen illegal kombattant och legosoldat har nu definierats och den mer konkreta jämförelsen ska börja. Här har jag försökt att lyfta fram likheter och olikheter kring begreppen. För att underlätta läsningen och göra en tydlig komparation valde jag att ta upp de mest väsentliga delarna i varsin underrubrik. Några av dem punkterna som jag tagit upp är humanitärrettens regler(konventioner), principer så som distinktion och proportionalitet, moral och värde kopplat till mänskliga rättigheter, rekrytering, ansvarsutkrävande och hierarkisystem.

3.1 Humanitärretten – regler

Krigets lagar omfattar tre olika regelkomplex och den som jag finner mest lämpad att använda mig av är humanitärretten som handlar om det som är på och sidan av slagfältet.¹⁹ Den Internationella Humanitärretten är till för att skydda människor och deras rättigheter. Dock ser den endast till att vissa människor i vissa situationer berörs av lagarna, således är den delvis begränsad. Valet att ta upp dessa konventioner är självklart då de bygger på en sedvanerätt som är universell och att de är bindande multilaterala traktat.

De existerar en FN resolution 44/34 vid namn: International Convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of Mercenaries.²⁰ Resolutionen har antagits men ej ratificerats av många och de stater som inte har skrivit under är oftast de länder som inte följer lagarna. Resolutionen är till för att man ska kunna begränsa och tygla användandet av legoknektar. Det finns tyvärr ingen resolution om illegal kombattant, då man ej har lyckats komma fram till en internationell gemensam punkt gällande begreppet.

Följer illegala kombattanter och legosoldater humanitärretten även kallat krigets lagar?

3.2 Haag Konventionerna

Haag konventionerna antogs ursprungligen den 29 juli år 1899, till en början tillkom 4 konventioner och uppföljandet till 13 konventioner gjordes först år 1907. Den mest relevanta i detta fall är den fjärde HK, om krigsföring på land som infördes år 1907. Detta landkrigsreglemente utgör basen för det som sedan blir krigets lagar.²¹

I fjärde Haagkonventionen påtalar man vikten av att respektera lagarna och att de bör följas av alla parter. I bilagan till den fjärde konventionen tas de lagar upp gällande krigförande. Det börjar med artikel 1 där de fyra punkterna tas upp, gällande om vad som krävs för att få

¹⁹ Bring, Ove, *Folkerätten i krig, kris och fredsoperationer*. s.29

²⁰ UN 44/34, 1989

²¹ Bring, Ove, *Folkerätten i krig, kris och fredsoperationer*. s.58,166

kombattant status. Både illegal kombattant och legosoldat lever inte upp alla till de fyra kriterierna för att kunna erhålla kombattant status.

Sedan bör artikel 2 belysas:

“The inhabitants of a territory which has not been occupied, who, on the approach of the enemy, spontaneously take up arms to resist the invading troops without having had time to organize themselves in accordance with Article 1, shall be regarded as belligerents if they carry arms openly and if they respect the laws and customs of war.”²²

Denna artikel gör det möjligt för den illegala kombattanten (och legosoldaten) att delvis kringgå lagen, så länge de följer krigets lagar. Problematiken är att den kan tolkas in, att en illegal kombattant kan hävda att den agerade i nödvärn och tog till vapen först vid hot. Vid ett sådant påstående bör den krigande räknas som kombattant och ha rätt till POW, vilket leder mig in på art.3 där kombattanter och icke-kombattanter har rätt till POW. Begreppen illegal kombattant och legosoldat lever inte upp till kraven för att kunna räknas som kombattant eller en icke-kombattant. en icke-kombattant räknas som en person anknuten till försvarsmakten, så som militär sjukvårdspersonal. Således innebär detta att begreppen inte faller in under dess status för att ha rätt till POW.

Art. 4. Prisoners of war are in the power of the hostile Government, but not of the individuals or corps who capture them. They must be humanely treated. All their personal belongings, except arms, horses and military papers, remain in their property.²³

Eftersom att den illegala kombattanten och legosoldaten inte erhåller rätten till POW kan ett tillfångatagande vara mycket olyckligt. Om vi ser till citatet ovan hamnar den tillfångatagna under fiendes regerings makt. Man önskar att alla parter ska följa krigets lagar men så är inte alltid fallet. Vad som gäller när en stridande part i den väpnade konflikter tillfångatar Prisoners of War, är att den stridande som blir tillfångatagen ska föras till närliggande förläggning som ej är i stridszon, för inskrivning och sedan sättas i ett fångläger(art.5). Men själva färden till bataljonen innan de blir inskrivna och införda i något system kan upplevas otrevlig eller rent av som en farlig färd. Det har skett tidigare i historien och en tagisk historia är när en irakisk skadad och obevärnad fånge ska ha blivit skjuten till döds i Fallujah nov 2004. Denna händelse ska ha blivit fångat på film och på så vis blivit uppmärksammas. Man kan tänka sig att detta kan vara möjligt i de aktuella väpnade konflikter som förekommer i dag och det existerar säkert ett stort mörkertal kring de som har deltagit i strid olagligt, som dött eller sårats och de som ej följt krigets lagar mot den stridande parten.²⁴

²² IV HK <http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/195>

²³ICRC, 4eHK, <http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/195>

²⁴ Byers, Michael, *War Law – understanding international law and armed conflict*. s.127ff

3.3 Genève Konventionerna

År 1949 genomfördes en uppdatering på de tre första Genèvekonventionerna och en fjärde GK uppkom vid denna tidpunkt. Därefter har det tillkommit tilläggsprotokoll för att uppdatera och försöka utveckla GK, ett försökt till att lagarna ska ligga i fas med utvecklingen.

Kombattanten som inte längre kan delta i den väpnade konflikten exempelvis på grund av skada eller om den skulle bli tillfångatagen av fiende berörs av tredje GK. Dessa lagar som sammanställts i konventionerna är till för att skydda de som inte direkt deltar i strider. Civilas skydd i väpnade konflikter berörs av den fjärde GK. Framför allt utgår konventionerna från respekten för individen och dess människovärde.²⁵

Den som ej följer fjärde Haagkonventionens punkter gällande kombattantstatus med synligt vapen, klädd i någon symbol, följer krigets lagar och har en ledare över sig, som existerar för att kunna urskilja sig och erhålla status, har vid ett tillfångatagande inte samma rättigheter till POW. Om en civil skulle använda sig av vapenmakt i en väpnad konflikt mot fiende, utan att vara berättigad skulle den förlora sitt folkrättsliga skydd som civil. Vid ett tillfångatagande skulle då den civila behandlas mycket ogynnsamt av motparten²⁶

Detta klagörande att illegal kombattant och legosoldat inte räknas som kombattant eller civil, betyder att den illegala kombattanten och legosoldaten förlorar båda sitt skydd, då de inte kan räknas som endera. Men en civilperson har rätt att använda sig av proportionerligt våld för att kunna försvara sig själv.²⁷ Ska man gå på professor Andersons linje bör begreppet illegal kombattant räknas som civil i GK.²⁸ Således kan man även argumentera för att legosoldaten också bör erhålla en civilstatus, speciellt gällande vid ett tillfångatagande, om man ska gå efter krigets lagar.

I artikel 3 existerar det del punkter som alla parter har en skyldighet att följa som ett minimum.

“Persons taking no active part in the hostilities, including members of armed forces who have laid down their arms and those placed hors de combat by sickness, wounds, detention, or any other cause, shall in all circumstances be treated humanely, without any adverse distinction founded on race, colour, religion or faith, sex, birth or wealth, or any other similar criteria”²⁹

Denna artikel poängterar vikten av att alla har rätt till att behandlas human, även den person som har deltagit i den väpnade konflikten men lagt ner sitt vapen. Således innebär det att även legosoldat och illegal kombattant berörs av reglerna, eftersom att de är personer, även de bör bli behandlade human.

²⁵Röda korset, GK, <http://www.redcross.se/om-oss/sa-har-arbetar-vi/vad-ar-folkratt/genevekonventionerna/>

²⁶ Bing, Ove, *Folkrätten I krig, kris och fredsoperationer*. s.100f

²⁷ Bing, Ove, *Folkrätten I krig, kris och fredsoperationer*. s.101

²⁸ Professor Ken Andersson, <http://opiniojuris.org/2007/01/17/unprivileged-belligerents-or-illegal-combatants/>

²⁹ ICRC, 4GK, <http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/380>

3.4 HumanitÄrrÄtten -principer

Krigets lagar gÄller alla, utan undantag.

Distinktionsprincipen och proportionalitetsprincipen har valts att lyfta fram av den orsaken att dem Är de mest lÄmpade till uppsats Ämnet och de mest basala principer som bÖr fÖljas i krig.

Kopplingen till att se pÄ begreppen med hjÄlp av distinktions- och proportionalitetsprincipen Är vÄsentligt dÄ illegal kombattant och legosoldat existerar i en grÄzon i den internationella humanitÄrrÄtten. FÖr att fÄ bukt med sjÄlva begreppen mÄste man med hjÄlp av distinktionen skilja pÄ dem, frÄn en kombattant och frÄn en civil. DÄrefter fÖr att se pÄ hur vÄldet anvÄnds av legosoldater eller illegala kombattanter och om de sker med proportionerliga mÄngder.

3.5 Distinktionsprincipen

Distinktionsprincipen Är vÄsentlig fÖr bÄde legosoldaten och den illegala kombattanten. En distinktion mÄste gÖras varje gÄng man Är ute pÄ fÄltet och man trÄffar pÄ nÄgon okÄnd mÄnniska. Man mÄste avgÖra om den okÄnda personen Är en civil eller en fiende. Ordvalet fiende Är viktigt eftersom att man inte alltid kan fÖrvÄnta sig att krigets lagar fÖljs som dÄ innebÄr synligt vapen osv. pÄ en kombattant. Det Är tydligheten som saknas nÄr man kommer till begreppen illegal kombattant och legosoldat, dock kan legoknekten ha en mer klarhet. Detta genom att de oftast bÄr en tydlig symbol eller enhetlig uniform. Till exempel att blackwater anvÄnder sig av skyddsvÄstar och synligt vapen, underlÄttar nÄr man gÖr en distinktion.³⁰ DÄrmed fÖljer dem till viss del humanitÄrrÄtten.

Det Är ytterst viktigt att kunna urskilja en stridande frÄn en civil, fÖr om grÄnslinjen suddas ut och det finns en ofÖrmÄga att kunna urskilja, lÄr det uppstÄ flertalet civila dÖdsoffer eller med ett allvarligare ord, kaos. Det skulle endast resultera i en ond cirkel av hÄmnd, ilska och lidande. Civila fÄr aldrig bli mÄl fÖr militÄra attacker.

Det Är orovÄckande nÄr man sett filmen battle for haditha, en urskiljning av Irak kriget frÄn nov 2005, specifikt U.S Marine och platonchefen ger instruktioner om att gÄ in och dÖda alla(frÄga sen) eftersom att alla kan vara fiende, Även kvinnor och barn. Det strider direkt mot den mest basala principen i krig, att till en bÖrjan inte gÖra en distinktion mellan fiende och civil.³¹

3.6 Proportionalitetsprincipen

Proportionalitetsprincipen existerar frÄn den internationella sedvanerÄtten och innebÄr vid en strid att mÖjliga motÄtgÄrderna inte fÄr ske med en "överreaktion" pÄ det som kom frÄn den

³⁰ NY Times, Blackwater bild,

http://topics.nytimes.com/top/news/business/companies/blackwater_usa/index.html?inline=nyt-org

³¹ Battle of Haditha, <http://www.imdb.com/title/tt0870211/>

ursprungliga attacken. När man ska försvara sig ska det stå i proportion till det militära hot som utgjorts vid angreppet.³² Alltså får varken legosoldaten eller den illegala kombattanten använda sig av överdrivet våld. Detta gäller vid alla tillfällen, för denna sedvana gäller alla oavsett status.

Proportionalitetsprincipen ligger till grund för många av humanitärrettens regler, om en kombattant kapitulerar eller är sårad och inte längre kan vara delaktig i den väpnade konflikten är det förbjudet att sära eller att döda denna. Man kan även se hur principen spelar roll i användandet av vapen. Det är ganska fritt att välja vilken krigsföringsmetod och vapen man vill använda, men de måste följa proportionalitetsprincipens linjer, att det inte får orsaka överdriven skada eller onödigt lidande.³³ Denna princip är därför viktig så att ingen av de stridande parterna ska tänka: om min fiende ändå ska fuska, varför ska jag ens bry mig att följa reglerna? Och därmed använda sig av mer våld som orsakar större skada.³⁴

³² Bring, Ove, *Folkrätt i krig, kris & fredsoperationer* s.29

³³ Red cross, Humanitärretten

http://www.redcross.fi/punainenristi/humanitaarinenoikeus/grundläggande_information/sv_SE/de_viktigaste_reglerna/

³⁴ Byers, Michael, *War Law – understanding international law and armed conflict*. s.121

4 Moral & värde

Motivationen är en av de ledande punkterna till distinktionen av en legosoldat. Kriga för egen vinning och oftast för en stor summa pengar. Motivation för den illegala kombattanten har ett mer personligt syfte till varför de väljer att gå i krig. Det kan vara för sitt egna och andras mänskliga värde, religion eller att man vill kriga för sitt land. Moralen kan man fråga sig om den verkligen är hög. En legosoldats och illegal kombattants moral och värderingar skiljer sig från person till person och är inte så självklar som man kan tänkas tro. Men moral frågan består eftersom man missar att följa många av de internationella lagarnas punkter.

Legosoldater har ej en legitim orsak för att gå i krig, de är självständiga och kan ta egna beslut. Om man ser till USA har denna bild istället blivit allt mer lik deras nationella armé. Att man följer högre order, och därför bli den ensamma och självständiga legoknekten istället en del av en grupp som tar till sig orsakerna för att kriga. Fast de har kvar kännetecknet som legosoldater, att de kan ha motiv som har starkare drivkraft för dem, t.ex. pengar. Dessutom har de valmöjligheten att inte kriga. Att vara en del av en grupp kan vara en anledning för dem att gå i krig men inte en legitim en.³⁵ Motivations delen har en stor roll när det kommer till bilden av legosoldater, det är allmänt känt att legosoldaten hyrs med en mycket större lön än vad den reguljära armén betalas ut. Tron är att den illegala kombattantens motivation skiljer sig från legosoldatens, eftersom att de oftast inte får betalt och om de får betalt skulle det röra sig om en väldigt liten summa pengar jämförelsevis. De legitima orsakerna till att gå i krig är få och därför svårt för båda begreppen att rättfärdiga sina orsaker.

4.1 Mänskliga rättigheter

Mänskliga rättigheter ser alltid till individens rättigheter, för att den är en människa. Var man än befinner sig och oavsett vem man är, ger mänskliga rättigheter dig rätten till att erhålla positiva rättigheter.³⁶ Det blir därför högt relevant för både legosoldaten och den illegala kombattanten att veta sina mänskliga rättigheter. Därför att det är dessa rättigheter som de båda kan yrka på, om de skulle hamna i händerna på fienden. Det är nog de enda regler och rättigheter som alla parter är fullkomligt överrens om att båda den illegala kombattanten och legosoldaten kan åberopa och kräva.

De existerar ett antal icke kränkbara rättigheter i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna från 1948.³⁷ Rättigheter så som rätten till liv artikel 3, rätten att inte hållas i slaveri artikel 4, rätt att inte utsättas för tortyr artikel 5, även artikel 7 att alla är lika inför lagen utan

³⁵ Percy, Sarah, *Mercenaries, The History of a Norm in International Relations*. s56

³⁶ Provost, René, *International Human Rights and Humanitarian Law*. s.16,41f, 152

³⁷ Roth, Hans Ingvar, *vad är mänskliga rättigheter?* s.225

diskriminering och artikel 18 att alla har rätt till tankefrihet, samvetsfrihet och religionsfrihet.³⁸ Dessa okränkbara rättigheter tillsammans med Haag och Genève konventionerna ska skydda människor under krigstid. Vi kan konstatera att de mest basala mänskliga rättigheter är de som går att använda av begreppen illegal kombattant och legosoldat. Det finns därför inga olikheter i denna punkt.

4.2 Rekrytering

Rekrytering gällande legosoldater som hyrs in till säkerhetsföretag har sin egen karaktär. Den vanligaste rekrytering och anställningskrav att föredra i Academi är före detta soldater som redan har en grundutbildning inom det militära, den amerikanska navyn eller före detta poliser osv.³⁹ Man kan tänka sig att detta för med sig fördelar, så som att personerna redan har en vana av att skjuta av ett vapen och att om den ska vara på fältet, att den redan har en tränad färdighet att kunna agera snabbt och hårt mot fienden.

Det existerar en punkt i 44/34 resolutionen om definition av legosoldater, som ej hade större relevans för uppsats ämnet.⁴⁰ Detta eftersom att den beskriver hur en legoknekt inte bör tillhör något av de länderna som strider i den väpnade konflikten. Självklart finns det legoknektar som hyrs in och som tillhör andra nationaliteter, men stora delar av Academi består av nordamerikaner, speciellt alla instruktörer då det privata säkerhetsföretaget gärna ser att dem har en militärisk bakgrund från Nordamerika.⁴¹

Rekryteringen för illegala kombattanter är svårare att hålla koll på, av många orsaker, en utav dem kan vara att de inte lika etablerat som de privata säkerhetsföretagen kan rekrytera öppet på deras egen hemsida. Ifall dem skulle göra det, skulle det nog stoppas väldigt snabbt. En annan orsak kan vara att den illegala kombattant med personliga motiv att gå i krig, gärna själva söker sig till irreguljära grupper självmant.

4.3 Ansvarsutkrävande

Den som bryter mot folkrätts regler bör stå tillsvars och de finns därför ett ansvarsutkrävande som ska följas.

Se exemplet Blackwater och deras ansvarsutkrävande av sin personal är oroväckande, från ett folkrättsligt perspektiv. Det var en Blackwaterman vid namn Andrew Moonen som på julafton år 2006 gick hem från julfesten berusad och stötte på livvakten för den irakiske vicepresidenten Adil Abdul-Mahdi. Blackwatermannen ska ha passerat vid premiärministerns bostad och den tjänstgörande irakiska vakten ska ha konfronterat honom, enligt Blackwaters egna rapporter. Således ska det hela ha slutat med att Blackwatermannen flydde från platsen efter att ha avlossat

³⁸ Smith, Rhona K.M. *Textbook on international human rights*. s.179

³⁹ Academi, <http://academi.com/pages/about-us/faculty>

⁴⁰ 44/34 FN resolution om legosoldater, <http://www.un.org/documents/ga/res/44/a44r034.htm>

⁴¹ Academi, <http://academi.com/pages/about-us/faculty>

en mängd skott mot vakten som blivit träffad utav tre skott. Den Blackwater anställde ska timmar efter händelsen ha blivit hemskickad och avskedad från jobbet med ett indraget licens som säkerhetsvakt.⁴² Vilket skulle innebära att han inte får jobba som säkerhetsvakt igen och att han undgick att bli åtalad under irakisk lag. Dock vid detta tillfälle existerade redan ett påbud kallat Order 17, vilket försäkrade amerikanska ”privata entreprenörer” skydd mot åtal och domslut från den irakiska myndigheten.⁴³

Från den irakiska sidan kallades händelsen ett mord, men vidare konsekvenser skedde ej och efter 4års brottsutredning kom man fram till att de inte kunde bygga ett fall på bristande bevis och att Andrew Moonens yrkande på självförsvar var svår att motbevisa.⁴⁴

4.4 Initiativtagare och Finansiering

Initiativtagare återkopplas till motivationen som legosoldat och illegal kombattant har. Det är någon som har en drivkraft och en motivation till att gå i krig. För att kunna vara aktiva i ett krig krävs det att man har vapen och man måste därför ha en finansiering. Legosoldaten har det mycket enklare i denna punkt eftersom att han blir anställd av ett privat säkerhetsföretag som står för kostnaderna och betalningen. Om det finns en efterfrågan skapas ett utbud, vilket i sin tur har lett till den ökade marknaden kring privata säkerhetsföretag. I Blackwaters fall var initiativtagaren Eric Prince.⁴⁵

Den illegala kombattanten utnyttjar sin civila position att söka stöd eller finner andra sätt att finansiera sig på. Den illegala kombattanten agerar själv eller i en grupp, men tillhör inte lika självklart som legosoldat ett licenserat företag.

4.5 Hierarkisystem

I den militära organisationen existerar det ett tydligt hierarkisystem och man kan lätt urskilja de olika positionerna, genom olika grader och tecken.⁴⁶

Dessa positioner kan vara svårare att se de hos den illegala kombattanten, när inte ens Afghanistans taliban ledda armé under 2001 hade något urskiljande tecken, de hade befälsordning, bar vapen öppet och för det mesta följde dem krigets lagar.⁴⁷ Således blev det svårare för motståndaren att urskilja fienden och besvärligare att avgöra vem som hade de högre befattningsposterna. Det är också väldigt viktigt att urskilja att talibanen kan bli ett militärt mål så

⁴² Scahill, Jeremy, *Blackwater* s.19

⁴³ Scahill, Jeremy, *Blackwater* s23f

⁴⁴ Seattle Times, http://seattletimes.nwsourc.com/html/localnews/2013196099_moonen19m.html

⁴⁵ Scahill, Jeremy, *Blackwater* s27ff

⁴⁶ Shalit, Ben, *Konfliktens och stridens psykologi*. s.15f

⁴⁷ Byers, Michael, *War Law, understanding international law and armed conflict* s.128

fort en distinktion av fiende har gjorts. Den civila som tar upp vapen i fientligheterna får endast bli ett mål när han väl är aktiv.⁴⁸

Det hierarkiska systemet har en större roll än vad man först kan tro. I ett militärförband har man lydningen som en grund och man följer order från ett befäl. Detta är grunden till varför det är möjligt för kombattanter att följa fjärde HK.

4.6 Svarta hål

Enligt Antonio Cassese är definitionen i den internationella lagen om legosoldater, art. 47 i protokoll 1 GK, full med luckor och att det har avsiktligt lämnats så, av stater för att de ska kunna använda sig av hålen. Detta genom att bibehålla övertaget istället för att oroa sig för användandet av legosoldater, på så sätt blev lagen om legosoldaten tvetydig.⁴⁹

Art 47 säger att en legosoldat bör ej ha rätten att vara en kombattant eller erhålla POW. Punkten ”(e) is not a member of the armed forces of a party to the conflict; and”⁵⁰ är ett problem eftersom den inte är helt tydlig, således kan staterna tänja på gränserna. De kan själva använda sig av privata arméer men samtidigt se till så att det är illegalt för andra aktörer att använda sig av legosoldater. Ta till exempel USA där de kringgår lagarna om legosoldat, staten (CIA) hyr in säkerhetsföretag som i sin tur hyr in privata ”entreprenörer” och eftersom att det är staten som ger säkerhetsföretaget kontrakt blir dem integrerade som en gren till de militära.⁵¹

Vid uppdraget i Irak 2007 var Blackwater entreprenörer för utrikesdepartementet och inte för den amerikanska militären och därför blev det svårare att döma dem efter händelsen på Nisourtorget, av den orsaken att den civila lagstiftningen i USA gäller för de entreprenörer som tillhör militären. På detta sätt, att staten hyr in dem, kan man både påstå att den privata entreprenören är en legosoldat och att den kan använda sig av de luckor som existerar i lagarna.⁵²

Varför man kan säga så stärks av uttalande från före detta blackwater vakter:

Instead of simply providing security for C.I.A. officers, several former Blackwater guards have said they at times became partners in missions to capture or kill militants in Iraq and Afghanistan, a practice that raises questions about the use of guns for hire on the battlefield.⁵³

Detta är en klar fråga gällande användandet av luckor i lagen och om det verkligen inte är brott mot folkrätten.

Soldaten kan hitta ett hål att komma runt lagarna genom att använda sig av protokoll 1 artikel 44, som säger att kombattanten kan återfå sin status fast att han inte följt punkterna som

⁴⁸ Solis, Gary D. *The Law of Armed Conflict: International Humanitarian Law In War*. s. 208

⁴⁹ Percy, Sarah, *Mercenaries, The History of a Norm in International Relations* s.168

⁵⁰ ICRC, art 47, <http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/470?opendocument>

⁵¹ Percy, Sarah, *Mercenaries, The History of a Norm in International Relations* s.170f

⁵² Scahill, Jeremy, *Blackwater – världens mäktigaste armé*. s.43

⁵³ NY Times, http://topics.nytimes.com/top/news/business/companies/blackwater_usa/index.html?inline=nyt-org

krävs, emellertid blir hans rätt till POW inte lika självklar. Soldaten blir istället endast skyddad av de basala rättigheterna, som rättvis rättegång och human behandling art. 5, 4e GK och förlorar därmed skyddet att ha agerat i krig.⁵⁴ Det håll man finner är, att en kombattant återfår kombattantstatus fast att han inte lever upp till kriterierna. Man kan på så sätt påstå sig vara en reguljär kombattant.

⁵⁴ Provost, René, *International Human Rights and Humanitarian Law* s.36f

5 Slutsats

De två begreppen legosoldat och illegal kombattant är två olika, men på många plan väldigt lika, begrepp. Eftersom att de berörande begreppen existerar i en gråzon har dem rätten att få minimum skydd bestående av Mänskliga Rättigheter och grunden i Martens klausul.

Slutsatsen från en annan del av diskussionen som existerar om ämnet, menar på att de båda begreppen även bör räknas som civila. Alltså bör fjärde Genèvekonventionen, exempelvis tilläggsprotokoll 1 artikel 75, följas, konvention om att skydda civila i krigstider.

Jag kan dock inte bestämma mig om de bör räknas som civila eller om man kan hoppas på ett tilläggsprotokoll gällande illegala kombattanter, olagligt agerande bör straffas men alla människor har rätt till att behandlas humant.

Det finns problematik kring resolution 44/34, dels att den är för vag och att inte alla stater har ratificerat den, dock är den ett försök till att tygla legosoldater och det är mer än att inte ha någon resolution alls.

I analysen blir det tydligt att varken den illegala kombattanten eller legosoldaten lever upp till kombattantstatusens kriterier och erhåller därför inte rätten att åberopa Prisoners of War.⁵⁵ (se även HK). Att de två begreppen existerar i en gråzon i folkrätten blir tydlig och man ser tendenserna till att försöka kringgå lagen när man agerat lagstridigt, främst vid ett tillfångatagande. Vanligt om man ska ställas tillsvars.

I fjärde HK har en civil rätt att försvara sig och detta är en av de punkter som en illegal kombattant lätt kan yrka på.⁵⁶

Gällande distinktionsprincipen, om man "tar bort", genom att den grötas ut, distinktionsprincipen faller hela tanken på skillnaderna mellan en civil och en stridande. Denna princip är livsviktig att bibehålla och därför bör man försöka göra ett nytt tilläggsprotokoll där man tar hänsyn till de nyutvecklade begreppen som växt fram. Dagens legosoldat och illegal kombattant kan inte fortsätta existera i en gråzon. Ingen av dem är med rättfärdigad än den andra, så länge ingen av dem inte följer krigets lagar. Därför är det viktigt att det internationella samfundet kan enas om en klar definition.

Inför man nyare regler så som ytterligare ett tilläggsprotokoll där även dessa stridande parter kan existera i den humanitära rätten, skulle inte bara underlätta de stridandes läge kring krigsfångestatus. Där de idag blir behandlade uruselt, utan även kunna ge en mer jämn behandling när den illegala kombattanten eller legoknekten tar en fiende kombattant tillfånga. Eftersom att de själva inte behandlas rättvis, varför ska dem då visa på ett mer humant beteende,

⁵⁵ ICRC, 4eHK, <http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/195>

⁵⁶ IV HK <http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/195>

detta är en fråga man kan ställa sig. För att undvika ett sådant tankesätt och beteende måste man därför undervisa och upplysa alla människor om folkrätten och om deras mänskliga rättigheter.

Det är också vanligare att människor i andra länder som t.ex. Afghanistan, att de inte har en folkrättslig utbildning och att de därför inte vet att det finns regler att följa. Således behöver inte de följa principerna. Åter igen kopplat till viktigen av utbildning.

Res 44/34 är bristfällig och det flesta länder som använder sig av legosoldater har inte skrivit under resolutionen, därför bör man göra ändringar. Så att det inte finns länder som kan undgå lagen och använda sig av legoknektar.

En tydlig skiljepunkt som jag fann mellan den illegala kombattanten och ledosoldaten var motivationen, där det för legosoldaten innebar personliga intressen och pengar. Medans den illegala kombattanten lutar mer mot den personliga motivationen, utan de stora pengasummorna.

Deras skäl eller orsaker till att gå med i krig spelar egentligen ingen roll eftersom att det är väldigt få orsaker som kan anses legitima.

Mänskliga rättigheter är de gemensamma rättigheterna som både den illegala kombattanten och legosoldaten kan kräva.

Diskussionen kring Kenneth Andersons åsikt gällande att illegala kombattanter bör räknas som civila fortsätter dock vara en delad mening då man menar att så fort den civila personen deltagit i den väpnade konflikten utan att vara berättigad till det, ska den ej längre räknas som civil. Dilemmat väcks här, där man kan fråga sig vilka lagar som egentligen skyddar den illegala kombattanten och legosoldaten. Den illegala kombattanten kan faktiskt yrka på självförsvar om fallet tillåter och kan därför ha möjlighet till civilas rättigheter. Men om man ser på det med andra ögon kan man rättfärdiga då deras skäl att kriga för det mänskliga värdet och för det dem tror på?

Tankar jag har nu i slutändan är att dessa krigare endast är en pjäs i spelet, att den internationella arenan är spelplanen. Att allt kommer uppifrån, de vill säga att besluten tas över dem och de gör det värsta arbetet. Begreppen anpassas efter statens behov och att de existerar i en gråzon, tillåts att fortsätta så länge det gynnar i det stora hela. Hela strukturen och systemet styrs av egen intressen på ett högre plan och man tar inga risker att kunna förlora spelet.

5.1 Legitimt?

Det är inte legitimt för någon av illegal kombattant eller legosoldat "begreppen" att ingå i en väpnad konflikt och aktivt ta del av våldsamheterna. Det är förbjudet enligt sedvanerätt och den internationella folkrätten. Det är i ytterst få fall som det är legitimt att gå i krig och ska man väl göra det gäller det att man följer krigets lagar. Detta är något som de båda begreppen inte kan leva upp till. Vi har sett undantag där stater så som USA kan kringgå den folkrättsliga plikten och ändå använda sig av legosoldater. Slutsatsen av det leder mig in på bilden som USA har av att det skulle vara mer legitimt att ha legosoldater än illegala kombattanter.

Eftersom att det är den onda illegala kombattantens sida som de försöker bekämpar. Dock

måste man se på det från mer än ett håll, och kliché meningen brukar lyda: att en mans terrorist är en annan mans frihetskämpe. Det vill säga att det finns en annan sida av myntet. Därför finner jag båda begrepp icke legitima. Jag tror att i grunden skiljer sig inte dess begrepp avsevärt mycket. De båda strider mot den internationella humanitärätten och ingen av dem har någon rätt till att åberopa fler rättigheter än de mest basala, mänskliga rättigheter.

5.2 Fortsatt forskning

Detta ämne är väldigt stort och i många delar väldigt nytt och diffust. Således krävs det att man fortsätter att forska kring ämnet. Det jag saknade i uppsatsen var mer ingående struktur och mer information kring den illegala kombattanten. Ämnet kan utökas genom att lägga fokus på andra länder. Man kan även ha större diskussion kring begreppen och den mer juridiska delen. Då ämnet är ganska nytt, uppkommer det hela tiden fler perspektiv.

Referenser

Litteratur

- Bring, Ove, Körlof-Askholt, Anna, *Folkrätt i krig, kris och fredsoperationer*, 4e uppl. Stockholm 2010.
- Byers, Michael, *War Law, Understanding International Law and Armed Conflict*. New York 2005.
- Byron, Christine, 'Armed Conflicts: International or Non-international?', 6:1 *Journal of Conflict and Security Law* (2001) pp. 63-90.
- Crawford, Emily, *The treatment of combatants and insurgents under the law of armed conflict*.
- Percy, Sarah, *Mercenaries, The History of a Norm in International Relations*. New York 2007
- Provost, René, *International Human Rights and International Humanitarian Law*. Cambridge 2002.
- Roth, Hans Ingvar, *Vad är mänskliga rättigheter?.* Stockholm 2007
- Scahill, Jeremy, *Blackwater, världens mäktigaste privatarmé*. Stockholm 2008.
- Shalit, Ben, *Konfliktens och stridens psykologi*. Stockholm 2003.
- Smith, Rhona K.M. *Textbook on international human rights*. (4th ed.) New York 2010
- Solis, Gary D. *The Law of Armed Conflict: International Humanitarian Law In War*. New York 2010.

Övrigt referensmaterial

A handbook of international human rights terminology by Victor Condé. Besökt senast: 2012-01-04.

<http://books.google.se/books?id=pvP5dFc1IOYC&pg=PA116&dq=definition+of+illegal+combatant&hl=sv&sa=X&ei=N3EET7qlB8fm4QS92cmNCA&ved=0CFwQ6AEwBw#v=onepage&q&f=false>

UN: Res.44/34 International convention against the Recruitment, Use, Financing and Training of mercenaries.(1989) Besökt senast: 2012-03-06.
<http://www.un.org/documents/ga/res/44/a44r034.htm>

IV HK, krig på land: <http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/195> besökt senast: 2012-03-06

IV GK, civilas skydd i krig: <http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/380> besökt senast: 2012-03-06

Professor Kenneth Anderson: <http://opiniojuris.org/2007/01/17/unprivileged-belligerents-or-illegal-combatants/> besökt senast: 2012-03-10

Röda Korset, GK: <http://www.redcross.se/om-oss/sa-har-arbetar-vi/vad-ar-folkratt/genevekonventionerna/> senast besökt: 2011-12-06

Academi, <http://academi.com/pages/about-us/faculty> besökt senast: 2012-03-12

New York Times, blackwater, bild, från 25april2011, http://topics.nytimes.com/top/news/business/companies/blackwater_usa/index.html?inline=nyt-org besökt senast: 2012-03-14

Battle of Haditha, <http://www.imdb.com/title/tt0870211/> besökt senast: 2012-03-14

Redcross, humanitärätten, http://www.redcross.fi/punainenristi/humanitaarinenoikeus/grundläggande_information/sv_SE/de_viktigaste_reglerna/ besökt senast: 2012-03-10

ICRC, art 47, <http://www.icrc.org/ihl.nsf/full/470?opendocument> besökt senast: 2012-03-15